

Tyresö kommun
Miljö- och trafikenheten
Catarina Östlund
Miljö- och energisamordnare
08-5782 91 14
catarina.ostlund@tyreso.se

PM

2012-03-07

1 (15)

Diarienummer
2011/KSTK0118.91

Energimyndigheten

Uppföljning av handlingsplanen i Tyresö kommuns energieffektiviseringsstrategi

Handlingsplanen omfattar 33 åtgärder. Av dessa handlar 24 åtgärder om att minska energianvändningen i kommunens egen verksamhet. Övriga åtgärder syftar till att uppfylla Borgmästaravtalet, som handlar om att begränsa utsläppen av växthusgaser från kommunen som geografiskt område.

I bilagan redovisas alla åtgärderna och där framgår också hur långt arbetet kommit. Nedan redovisas först läget för de 8 åtgärder som bedöms uppfylla kraven i förordningen om energieffektiva åtgärder för myndigheter (2009:893). Därefter följer ett avsnitt om läget för resterande åtgärder för att nå målen för energieffektivisering. Läget för åtgärderna under Borgmästaravtalet kommenteras inte nedan, men finns med i bilagan.

Åtgärder enligt förordningen för energieffektiva åtgärder

I tabellen redovisas åtgärdsläget för de 8 åtgärder som bedöms uppfylla förordningens krav.

Åtgärd	Åtgärds punkt (1-6) som uppfylls enl. förordningen (2009:893)	Status
4. Energieffektivisera gatu- och parkbelysningen	2, 4	Utbyte till mer energisnål belysning sker

		successivt.
5. Installera programvara för automatisk avstängning på alla kommunens datorer	4	En ny IT plattform kommer att installeras i kommunens datorer efter sommaren 2012. Den nya plattformen innehåller programvara för automatisk avstängning av datorerna.
6. Ta fram en plan för att energieffektivisera kommunens IT-system	2, 3, 4	Kommer tas fram under 2012.
8. Ta fram krav för högsta energianvändning vid om- och nybyggnation av kommunala bostadshus och lokaler som är lägre än BBR.	6	Riktlinjer för markanvisning används vid nybyggnation. För ombyggnation saknas riktlinjer.
23. Vid upphandling av rese- och transporttjänster ska krav ställas på låga utsläpp av koldioxid per kilometer samt årlig redovisning av koldioxidutsläpp.	2	Ännu ej genomförd.
26. Sätta upp en plan för att ersätta kommunens äldre och "överflödiga" verksamhetsbilar i takt med att bilpoolen utökas.	2	Genomförd.
27. Börja leasa elbilar (Tyresö kommun)	2, 4	Fem bilar har identifierats som är lämpliga för att ersättas med elbilar. Inköp kommer troligen ske under 2012.
32. Köpa in elbilar som kan laddas på det egna kontoret och i kommunens laddstolpar (Tyresö Bostäder)	2, 4	En elbil är beställd, men ännu har ingen leverans kunnat ske.

Övriga åtgärder

Bland övriga åtgärder för att nå målen för energieffektivisering finns en genomförd åtgärd. Det är åtgärden om att förskolor och skolor betalar sin egen energianvändning (åtgärd 12).

I övrigt har arbetet påbörjats för de flesta åtgärderna. Exempelvis kommer en resepolicy tas fram under 2012. Policyn kommer att omfatta både tjänsteresor och resor till och från arbetet. Som ett underlag till policyn kommer en så kallad CERO-analys att genomföras. Det är en analys av organisationens transporter, både vad det gäller kostnader, klimatpåverkan och resmönster. Nuläget kommer att jämföras mot uppställda miljömål och kostnads- och klimatoptimala åtgärder kommer identifieras. I analysen ingår en resvaneundersökning för alla anställda i kommunen. Policyn kommer att tas fram i samarbete med Salem och några andra Södertörnskommuner.

Även åtgärden om att införa samordnade varutransporter sker i samarbete med andra kommuner. En gemensam förstudie för alla Södertörnskommuner om möjligheterna att införa samordnade varutransporter genomförs under våren 2012.

En annan åtgärd som kommer att genomföras under 2012 är en informationskampanj till alla skolor och förskolor om energibesparande åtgärder.

Bland åtgärder som i princip inte har påbörjats är åtgärden om att införa avgifter på personalparkeringen. Centrubolaget som äger marken vid kommunhusets parkering har dock planer på att införa avgifter. Ett annat område där åtgärdsarbetet går långsamt är att ställa miljökrav vid upphandling. Åtgärden om att införa ett uppföljningssystem för energianvändningen i kommunen har heller inte genomförts.

Arbetsätt

Energieffektiviseringsstrategin togs fram av konsulter. I november 2011 anställdes en person som på halvtid ska arbeta med energieffektiviseringsstödet. Arbetet har hittills handlat om att följa upp åtgärderna i strategin genom att kontakta alla de personer inom förvaltningen som ansvarar för de olika åtgärderna. Vidare har arbetet med att samla in uppgifter om energianvändningen varit arbetskrävande, eftersom kommunen saknar fungerande uppföljningssystem. Dessutom har arbetet med att ta fram en resepolicy för kommunen påbörjats. I detta arbete ingår även åtgärder för att minska miljöpåverkan från de anställdas resor till och från arbetet.

I arbetet framöver ingår bland annat:

- ta fram ytterligare åtgärder för att nå målen, workshoppar med nyckelpersoner planeras
- fortsätta arbetet med resepolicy
- genomföra en CERO-analys omfattande kommunens transporter
- arbeta för införande av samordnade varutransporter inom Södertörn

Handlingsplan - lägesbeskrivning

Nedan presenteras åtgärderna efter den enhet eller motsvarande som har ansvar för åtgärden. De åtgärder som är obligatoriska enligt Energieffektiviseringsstödet är angivna i åtgärdslistan. Åtgärderna har prioriterats efter i hur hög grad de beräknas bidra till att uppfylla Tyresös klimat- och energibesparingsmål, huruvida de faller inom ramen för förordningens uppställda åtgärdsområden, hur lätta de är att genomföra och bärighet på åtaganden enligt Tyresös energiplan.

Åtgärdslista

Övergripande åtgärder

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
1	Införa uppföljningssystem för måluppföljning i den kommunala verksamheten.	A) Inventering av möjliga verksamhetssystem för målstyrning som t ex Stratsys eller Clickview och kostnader för dessa B) Upphandla C) Införa och utbilda personal	A) 2012 B) 2013 C) 2013-2014	EES	Hög	Diskussioner finns om att köpa program av Bergens Energi för 30 000 kr per år.
2	Se över investeringsbudgetprocessen, så att ekonomiskt lönsamma och kostnadsdrivande energisparprojekt hanteras för sig.		2012		Hög	
3	Införa betalning för personalparkeringen i centrum.		2012	BM	Låg	Ej genomförd. Newsec (centrumbolaget) äger marken för personalparkeringen. Framöver kommer Newsec troligen ta ut avgift för kommunens parkeringsplatser.

Åtgärder inom Gata och parkenheten

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
4	Energieffektivisera gatu- och parkbelysningen	<p>A) Se över avtalet med Vattenfall Nät angående att börja mäta faktiskt förbrukning</p> <p>B) Inventera belysningen i samverkan med entreprenören Vattenfall Service och se över förutsättningar för nytt reglersystem</p> <p>C) Sammanställa informationen om ljuskällorna i en databas kopplad till karta (i ett geografiskt informationssystem)</p> <p>D) Formulera en plan med etapper och tidsplan för att byta ljuskällor och dimra vägbelysning</p> <p>E) Formulera kravspecifikation på energieffektiv belysning och upphandla eller beställa gatu- och parkbelysning från gällande ramavtal</p> <p>F) Byta ut armaturer och ljuskällor med början i de äldsta armaturerna</p> <p>G) Upphandla nytt tänd- och släcksystem.</p>	<p>A) 2011</p> <p>B) 2012</p> <p>C) 2012</p> <p>D) 2012-2013</p> <p>E) 2013</p> <p>F) 2013 och löpande</p> <p>G) 2012</p>	<p>EES <u>(obligatorisk; åtgärd 2 och 4)</u></p> <p>BM</p>	Hög	<p>A) Kommer inte ske.</p> <p>B) Kommer ske under 2012.</p> <p>C) Kommer inte ske.</p> <p>D) Det kommer troligen inte formuleras en plan för detta. Frågan om belysning tas upp i samband med detaljplanerna. Idag dimras belysningen nattetid i ett område. Det fungerar bra, inga klagomål. I Tyresö är belysningen i parker och gator sammankopplade och går därför inte styra separat. Dimring bör bara ske i gatumiljöer, därför svårt att dimra i Tyresö. Nya områden byggs så att det blir möjligt att dimra gator separat.</p> <p>E) Det är oklart vilken belysning som kommer väljas framöver. Formulering av kravspecifikation ej på gång i dagsläget.</p> <p>F) Utbyten till mer energisnål belysning sker successivt. LED-lampor har installerats på prov i ett område.</p> <p>G) Ett nytt tänd- och släcksystem är nödvändigt. Oklart när detta</p>

						kommer att ske.
--	--	--	--	--	--	-----------------

Åtgärder inom Kontoret för interna tjänster

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
5	Installera programvara för automatisk avstängning på alla kommunens datorer.			EES (<u>obligat- orisk; åtgärd 4</u>)	Hög	En ny IT plattform kommer att installeras i kommunens datorer efter sommaren 2012. Den nya plattformen innehåller programvara för automatisk avstängning av datorerna.
6	Ta fram en plan för att energieffektivisera kommunens IT-system	A) Förstudie med omvärldsanalys och goda exempel som leder till åtgärdsförslag B) Skriva plan C) Påbörja genomförande	A) 2011 B) 2012 C) 2012	EES (<u>obligat- orisk; åtgärd 2, 3, 4</u>)	Hög	Kommer tas fram under 2012.

Åtgärder inom Fastighetsenheten

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
7	Ta fram en plan för att energieffektivisera befintliga kommunala byggnader som t ex investera i bättre klimatskal i samband med underhåll.	A) Inventering av värmeläckage i fastigheterna med hjälp av värmekamera. B) Lägg till lämpliga energiåtgärder till underhållsplaneringen. Prioritera åtgärder efter största energisparvinst samt behovet av underhåll. C) Utför	A) 2011-2012 B) 2012 C) 2012 och löpande	EES	Hög	A) Inventering av värmeläckage pågår och kommer avslutas under våren 2012.
8	Ta fram krav för högsta energianvändning vid om- och nybyggnation av kommunala bostadshus och lokaler som är lägre än BBR.		2012	EES <u>(obligatorisk; åtgärd 6)</u>	Hög	Vid nybyggnation av kommunala lokaler används kommunens lokala riktlinjer för byggnaders specifika energianvändning vid markanvisning och exploateringsavtal, se åtgärd 13. Vid nyproduktion av bostäder har Tyresö Bostäder kravet att den specifika energianvändningen ska understiga 50 kW per m2 oavsett uppvärmningssätt.
9	Genomföra en informationskampanj i skolorna och förskolorna om energibesparing och deras egen energianvändning.	A) Sätta upp informationstavlor som visar skolans totala, momentana elförbrukning på central plats i skolan. B) Ge skolorna tillgång till deras aktuella energistatistik via t ex DeDU Web.	2012-2014	EES BM	Hög	Kommer ske under våren 2012.

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
10	Incitamentssystem för skolor och förskolor där sparade pengar för energibesparingar går till verksamheten.	A) Sätta upp förutsättningar för tävlingen B) Välja ut lämpligt antal intresserade kandidater C) Skolorna och förskolorna får ta fram önskelista på t ex lekmaterial D) Dra igång tävling	A) 2011 B) 2012 C) 2012 D) 2012	EES BM	Hög	Kommer ske under 2012.
11	Se över möjligheten att verksamheterna själva betalar sin egen energianvändning i framtiden.	Ska utarbetas	Långsiktig	EES BM	Hög	Separat mätning har införts för förskolor och skolor, se nedan. Möjligheterna för övriga verksamheter kommer ses över framöver.
12	Inventera alla kommunens förskolor för att kolla förutsättningar för att börja mäta verksamhetselen.		2012	EES	Låg	Separat mätning av verksamhetselen sker sedan årsskiftet 2011/2012 i alla förskolor och skolor. Nya mätare har installerats. Separat mätning sker även av varmvatten och kallvatten.

Åtgärder inom Mark- och exploateringsenheten

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
13	Ta fram riktlinjer för vilka miljö-/energikrav som ska ställas i exploateringsavtal vid nybyggnation.		2011-2012	BM	Medel	Det finns lokala riktlinjer för byggnaders specifika energianvändning vid markanvisning och

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
						<p>exploateringsavtal. Beslut om dessa togs i maj 2011. Det är riktlinjer och inga bindande regler.</p> <p>Inom samarbetet med Södertörns kommunerna (Nynäshamn, Botkyrka, Södertölje, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Salem och Tyresö) finns diskussioner om att ta fram gemensamma riktlinjer. Som ett underlag till detta genomförs nu en inventering av befintliga kommunala styrdokument och sammanfattning av regler, riktlinjer, policy etc. som rör energieffektivitet, klimat- och miljöpåverkan och klimatanpassning vid byggande i Södertörns kommunerna.</p>

Åtgärder inom Miljö- och trafikenheten

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
14	Anta och implementera en mötes- och resepolicy.	A) Ev. anlita konsult för CERO-analys alternativt student som gör exjobb B) Ta fram policy C) Anta policy D) Kommunicera resepolicy internt	A) 2011-2012 B) 2011 C) 2012 D) 2012 -2013	EES	Hög	Arbete med resepolicy har påbörjats och beräknas vara klar till sommaren 2012. Som ett underlag till policy kommer en resvaneundersökning genomföras. Eventuellt kommer samarbete ske med CERO.
15	Genomföra en upphandling i samarbete med andra Södertörnskommuner om samordnade varutransporter.	A) Söka bidrag från Trafikverket för förstudie tillsammans med andra Södertörnskommuner B) Genomföra förstudie C) Utbildning i transportlogistik bland chefer och beställare D) Utse logistikansvarig och intern projektledare E) Upphandla F) Fortsätta internutbildning av beställare G) Uppföljning och utvärdering	A) 2011 B) 2011 C) 2012 D) 2012 E) 2012 F) 2013 G) 2014	EES BM	Hög	En förstudie om samordnade varutransporter pågår inom Södertörnsarbetet och kommer vara klar våren 2012.
16	Installera fler laddstolpar för elfordon.		2011 och framåt	BM	Hög	En snabbaddstolpe kommer installeras i Tyresö Centrum.
17	Anordna en energidag, Klimatpiloter, för berörda aktörer.	A) Anordna informationsträff om projektet "Klimatpiloter". B) Starta Klimatpiloter-projektet C) Anordna offentliga föreläsningar och webbinformation	A) 2011 B) 2012 C) 2012	BM (obligatorisk)	Hög	Projekt om ekopiloter har just påbörjats i samarbete med Haninge kommun. Fem familjer i kommunen och en förskola i kommunen kommer att utses till

						ekopiloter. De kommer få coachning under tio månader i vad de kan göra för att minska miljöpåverkan inom ett antal olika områden som resor, konsumtion och elförbrukning. Familjernas klimatpåverkan kommer att mätas före och efter.
18	Arbeta med att minska miljöpåverkan från de anställdas resor till och från arbetet.	Ska utarbetas		BM	Medel	Resepolicyn som kommer att tas fram under våren 2012 kommer även omfatta de anställdas resor till och från arbetsplatsen.
19	I samarbete med energirådgivare: Kontakt med stora aktörer (företag och organisationer) genom energirådgivning och miljödiplomering.	A) Identifiera de 20 största energianvändarna i kommunen. B) Utse kontaktansvarig för dessa. C) Kontakta och möta 10 aktörer / år.	A) 2012 B) 2012 C) 2012 och löpande	BM	Låg	Under november och december genomförde Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund besök med energirådgivning på tio företag i kommunen. Besöken skedde i samarbete med klimat- och energirådgivningen.

Åtgärder inom Upphandlingsenheten

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
20	Arrangera en workshop om hur kommunen kan jobba mer aktivt med hållbarhetsfrågor i hela upphandlingsprocessen. Det vill säga både före, under och efter upphandlingen, från behovsanalys till uppföljning.		2011	EES	Hög	Ej genomförd.

21	Välja ut ett par viktiga produktgrupper att följa upp med t ex stickprov 2-3 ggr per år.	A) Välja ut produkter och ramavtal B) Starta uppföljning	A) 2012 B) 2013	EES	Hög	
22	Utöka upphandlingsenhetens utbildning av kommunens beställare till att även innefatta vilka varor och tjänster som är mest hållbara sett ur ett LCC-perspektiv i befintliga avtal .	A) Omgång 1: X antal B) Omgång 2: X antal C) Omgång 3: X antal	A) 2012 B) 2013 C) 2014	EES	Medel	
23	Vid upphandling av rese- och transporttjänster ska krav ställas på låga utsläpp av koldioxid per kilometer samt årlig redovisning av koldioxidutsläpp.		2012	EES (obligatorisk; åtgärd 2) BM	Medel	
24	Införa ett elektroniskt beställningssystem som underlättar för beställarna att beställa produkter från avtalade leverantörer och produkter för rätt pris ur rätt sortiment.		2013	EES	Låg	

Åtgärder inom Bygglovsenheten

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
25	Ökad tillsyn av energideklarationer för att se till att de genomförs.	Utse teknisk ansvarig person för tillsyn på Bygglovsenheten (?) som har kontakt med Boverket och tillgång till Boverkets register.	2011 och framåt	BM	Låg	Har inte skett.

Åtgärder för Miljöbilscentralen/Miljöbilsansvarig

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
26	Sätta upp en plan för att ersätta kommunens äldre och "överflödiga" verksamhetsbilar i takt med att bilpoolen utökas.	A) Skapa överblick över fordonens nyttjandegrad B) Sälja av fordon som kan avvaras	2011 och framåt	EES (<u>obligatorisk; åtgärd 2</u>)	Medel	Ja, plan finns.
27	Börja leasa elbilar.		2011 och framåt	EES (<u>obligatorisk; åtgärd 2, 4</u>)	Medel	Två elbilar är beställda och fler kommer att beställas under 2012.

Åtgärder för VA- och renhållning

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
28	Införa system för att samla in matavfall och producera biogas från matavfallet.		2011-2020	BM	Låg	Insamling av matavfall till biogasproduktion kommer införas etappvis med början under våren 2012.
29	Införa system för källsortering av avfall i kommunhuset					Genomförd.

Åtgärder för hemsidan

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
30	Att lättare hitta till kommunens energirådgivning från hemsidan.		2012	BM	Låg	Genomförd.

Åtgärder för Tyresö Bostäder

	Åtgärd	Aktiviteter	Tidsplan	Uppfyller	Prioritet	Status
31	Sätta in elmätare i Krusboda, för att på sikt låta hyresgästerna betala sin egen elförbrukning.	A) Projektera och ta fram nytt hyresavtal B) Informera hyresgäster C) Sätta in elmätare	A) 2011 B) 2012 C) 2013	EES BM	Hög	Ännu ej genomförd, men nödvändigt när det blir nytt hyresavtal.
32	Köpa in elbilar som kan laddas på det egna kontoret och i kommunens laddstolpar.	A) Ha koll på att hur marknaden för elbilar för lätta lastbilar utvecklas. B) Upphandla fordon	A) 2011 och löpande B) När bilmodell finns tillgänglig	EES (obligatorisk: åtgärd 2, 4)	Låg	En elbil är beställd, men ännu har ingen leverans kunnat ske.
33	Utbildning i EcoDriving för anställda som kör bil.		Från och med 2012	EES	Låg	Utbildning i Eco-driving kommer ske under 2012.